שאין בשיפועה טפח. הרבה יש תימה (א) איך יתכן זה דא"כ למה הוא רואי אם לכל השיפוע אין טפח ויש לפרש כגון שהסדין שפרוס על הכילה מונח על גבי קנים מרוחים ולא פשטו הסדין היטב ומונח ומופל בין קנה לקנה כעין שורות דיש עכשיו בין כל קנה שיפוע ואין בשופו שיפוע טפח ודוחק וי"מ שאין בשיפוע טפח בגובה י' דכשילא השיפוע טפח אין משם עד למטה גובה י' ולא חשיב אהל כלשכתכם בפ"ק דסוכה (דף י.). דבשילה כי הך מותר ליגן בסוכה דאמר רב יהודה אמר שמואל מותר ליגן בכילת חתנים אע"פ שיש לה גג והוא שאינה י' טפחים ואין גרמה לר"י דוחאי נהי דגבי סוכה לא חשיב אהל וכן לגבי ק"ש כדאיתא התם (דף י.): מיהו לגבי שבת חשיב ואסירי שהרי משמרת וציעתא וקיבולת וחציתא אסירי משום אהל ולא משמע שיש בגובהן י' טפחים מ"ר. ועוד קשה מדלקמן גבי כפיפה מצרית ובשם רבינו שמואל פי' דל"ג להאי ליגנא כלל שיפועי אהליס כאהליס דמו דבסוף פ"ק דסוכה (דף יט:) מסקינן דשיפוע אהליס לאו כאהליס דמו ולא משום הא לא אירע דיש לפרש דהתם באין בשיפועו טפח

והכא כשיש בשיפועו טפח:

הא דמהדק. פירש[א] ב"ר"ח שאינו נכפף דאז נראה כעין אהל[ג] דלא מהדק שהוא נכפף[ד] ואז אין נראה כעין אהל[ה]:

דבר ה' זה הקיץ. דכתיב גבי גלות[ו] שנעשו[ז] לכלות דבר ה' מפי ירמיה (עזרא ח). מ"ר: ולישלח

[ו] כילת חתנים מותר לנטותה ומותר לפורקה אמר רב ששת בריה דרב אידי [א]לא אמרן אלא שאין בגגה טפח אבל יש בגגה טפח אסורה וכי אין בגגה טפח נמי לא אמרן אלא שאין בפחות משלשה סמוך לגגה טפח אבל יש בפחות משלשה סמוך לגגה טפח אסור [א] ולא אמרן אלא שאין בשיפועה טפח אבל יש בשיפועה טפח [ב]שפועי אהלים כאהלים דמו ולא אמרן אלא דלא נחית מפוריא טפח אבל נחית מפוריא טפח אסור: [ג]ואמר רב ששת בריה דרב אידי האי [ד]סיאנא שרי והאיתמר סיאנא אסור לא קשיא [ה]הא דאית ביה טפח הא דלית ביה טפח אלא מעתה שרביב בגלימא טפח ה"נ [ו]דמיחייב [ז]אלא לא קשיא [ח]הא דמיהדק הא דלא מיהדק שלח ליה רמי בר יחזקאל לרב הונא אימא לן איזו הנך מילי מעלייתא דאמרת לן משמיה דרב תרתי בשבת והדא בתורה שלח ליה הא דתניא גוד בכיסנא מותר לנטותה בשבת אמר רב לא שנו אלא [ט]בב' בני אדם אבל באדם אחד אסור אמר אביי [י]וכילה אפילו ב' בני אדם אסור אי אפשר דלא מימתחא פורתא אידך מאי היא דתניא [כ]כירה שנשמטה אחת מירכותיה מותר לטלטלה שתים אסור רב אמר אפילו [ל]חד נמי אסור גזירה שמא יתקע תורה דאמר רב עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר [מ]והפלאה ה' את מכותך [נ]הפלאה זו אינו יודע מהו כשהוא אומר [ס]לכן הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא הוי אומר הפלאה זו תורה ת"ר [ע]כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר [פ]הנה ימים באים נאם ה' אלהים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה' וכתיב [צ]ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' זו הלכה דבר ה' זה הקיץ דבר ה' זו נבואה ומאי ישוטטו לבקש את דבר ה' אמרו עתידה אשה שתטול ככר של תרומה ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לידע אם טמאה היא ואם טהורה היא ואין מבין אם טהורה היא ואם טמאה היא בהדיא כתיב ביה [ק]מכל האוכל אשר יאכל אלא לידע אם ראשונה היא ואם שניה היא ואין מבין [ר]הא נמי מתניתין היא בדתנן [ש]השרץ שנמצא בתנור הפת שבתוכו שניה שהתנור תחילה מסתפקא להו הא דאמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה ותיהוי פת ראשונה א"ל לא אמרינן ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה [ת]דתניא יכול יהו כל הכלים מיטמאין באויר כלי חרס ת"ל [א]כל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל אשר יאכל [ב]אוכלין (א) מטמאין באויר כלי חרס ואין כלים שתשתכח תורה מישראל שנאמר [ג]כי לא תשכח מפי זרעו אלא מה אני מקיים ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו שלא ימצאו הלכה

[ח] א מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה ל טוש"ע ס"ח סי' שטו סעיף יא:

[ט] ב ג מיי' פכ"ג מהל' שבת הלכה לא סמג עשה עט טוש"ע ס"ח סי' שלא סעיף מ:

[י] ד מיי' שם עט"ע שם סעיף מז:

[יא] ה ו מיי' שם הלכה לב סמג שם טוש"ע ס"ח סי' שטו סעיף יב:

[יב] ז מיי' פכ"ו שם הלכה ו סמג שם טוש"ע שם סי' שח סעיף טז:

[יג] ח מיי' פי"ח מהל' שאר אבות הטומאות הלכה כ:

[יד] ט מיי' פ"ה מהל' טומאת מת הלכה ו ופי"ג מהל' כלים הלכה ז ב:

תורה אור השלם

1 וְהִפְלָא יְיָ אֶת מַכֹּתְךָ וְאֶת מַכּוֹת זַרְעֶךָ מַכּוֹת גְּדֹלוֹת וְנֶאֱמָנוֹת וְחֳלָיִם רָעִים וְנֶאֱמָנִים: דברים כח נט

2 לָכֵן הִנְנִי יוֹסִף לְהַפְלִיא אֶת הָעָם הַזֶּה הַפְלֵא וָפֶלֶא וְאָבְדָה חָכְמַת חֲכָמָיו וּבִינַת נְבֹנָיו תִּסְתָּתָר: ישעיהו כט יד

3 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים וְהִשְׁלַחְתִּי רָעָב בָּאָרֶץ לֹא רָעָב לַלֶּחֶם וְלֹא צָמָא לַמָּיִם כִּי אִם לִשְׁמֹעַ אֶת דִּבְרֵי יְיָ: עמוס ח יא

4 וְנָעוּ מַיִם עַד יָם וּמִצָּפוֹן וְעַד מִזְרָח יְשׁוֹטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת דְּבַר יְיָ וְלֹא יִמְצָאוּ: עמוס ח יב

5 מִכָּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא וְכָל מִשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה בְּכָל כְּלִי יִטְמָא:

ויקרא יא לד

6 וְכָל כְּלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר יִפֹּל מִתָּם אֶל תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא וְאֹתוֹ תְּשַׁבֵּרוּ: ויקרא יא לג

7 וְהָיָה כִּי תִמְצָאן אֹתוֹ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעוֹ כִּי יָדַעְתִּי אֶת יִצְרוֹ אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה הַיּוֹם בְּטֶרֶם אֲבִיאֶנּוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי: דברים לא כא

מוסף רש"י

כילת חתנים. לפו אהל הוא מפני שאין לה גג למעלה רוחב טפח מפני שהיא נתוה בשיפוע, והיא יריעה שפוסקין סביב למטה ליגן (עדרובין קב. וכעי"ז לעי"ל מז.). שאין בשלשה סמוך לגג טפח. שנתוה כאלכסון קצר, שכשאתה מודד רוחבה למטה משלשה לגגה אין בו רוחב טפח, דהוי טליה דוחק רוחב טפח, ואין כאן אהל כלל. אבל הכיסוי עד טפח כתוך שלשה לגגה, כאילו גגה טפח דמי ואסור לנטותה (עדרובין קב.). **אין בשיפועה טפח.** מכגגד אמצעית גגה עד מקום שטפח יריעה כלה שם לא הרחיב טפח, דהוי טליה בדוחק ואין כאן אהל כלל, אבל הכיסוי כל דוחק ודוחק באלכסונה טפח, הוי הוה אלכסון אמ"ש שהוא מטפח קרוי אהל, כדבון דאליני אדרבי אליעזר במסכת סוכה (יט:) כך אמרתי, וקשיא לי איזו מהם שאין כתובה שני טפחים או נ' חסר משהו שיהיה בגגה פחות מטפח

ומני שיפועה כל אחד פחות מטפח, וי"ל שהמטה רחבה כמשפטה ונקלטין הרבה יותר לשני רוחות הימנה לשני רוחות ושולין לעמלה מדוכין אחד נמוך ואחד גבוה וקנים נתוים עליהם מנקלטין שבראשה נקלטין שבראשה ופורס על המטה שתים ושלש שלות קנות בגגה ויריעה גדולה פרוסה סביב המטה לדפנות (עדרובין קב.). **הא דמיהדק.** ועומדת לו משום אהל כל הוא אלא דומה נפיל מריעות ואתי לאתויי, אלכך כי מיהדק וקשור כרוכה מחם נאתו שני ואי לא אסור (שם). **שרץ שנמצא בתנור.** ולא נגע בפת. **הפת שבתוכו שניה.** שני לטומאה ואינם מטמאים חולין לרבנן, מפני שהתנור תחילה. התנור קיבל טומאה מן הסרץ והפת הוא מתמת שיטמאנו אויר כלי המיון שהוא עמו: **אלמוד לומר כל אשר בתוכו יטמא.** אמרתי ליה מכל האוכל אשר יאכל: **אוכלין.** ומשקין שבתוכו טמאים ולא כלים. שמע מינה תרתי חדא דלא אמרינן חזייה כמאן דמלי טומאה דאסר כן אם כלי שקף הוא הפנימי שמטמא מגבו יהא טמא דהא נגע בטומאה אלא לא אמרינן חזייה כמאן דמלי טומאה ואוכלין ומשקין שבתיון הוא דטומאתי מחמת הכלי שהכלי ראשון והם שניים אבל כלים לא דהוא דאין טומאה זו בתה אלא מחמת הכלי אשמעינן אמי קרא שאין כלי שאינו אב הטומאה טמא כלי: הלכה

[ט] עירובין קב. ע"ש לעיל מה: ע"ש, [ב] [שוכה יט:], [ג] עירובין קב: ושם, [ד] [ל"ל דאמור וכ"ל בהכל"ש], [ה] כ"ש ל"ג אלא, [ו] [ערוך פי' כיהה זו כלי מתכת היה וכל זמן שהוחרת כלי עליה מותר לטלטלה לגרך מקומה לפיכך אם אחת מירכותיה נמצאה עדיין היא כלי שיכולה לעמוד בשלש אבל אם נעלו שתים בעלה מתות כלי שאינה יכולה לעמוד בשתים], [ז] [מתורה ג: מכות יג: ע"ש], [ח] [תוספ' עדיות פ"ח], [ט] פסחים כ. כלים פ"ח מ"ה, [י] פסחים כ., [כ] עיין רש"ל,

הגהות הב"ח

(א) גמ' אוכלין ומשקין ממטמאין באויר: (ב) רש"י ד"ה ולא אמרן מ': לד ולד נתפשט לטמוה: (ג) ד"ה אלא מעתה וכו' מתעגנ בה על ראשו והכמ"ק: (ד) תוס' ד"ה שאין וכו' תימה. נ"ב וכעירובין דף קב תירץ רש"י על זה כעין תירוץ שכתבו התוס' כאן:

גליון הש"ס

גמ' הא נמי מתני' היא. עי' תולין קי ע"א תוד"ה דתנן בהכל: רש"י ד"ה זה בב' לא ידענא. עי' בכרכות כה ע"ב רש"י ד"ה מאן שמעת ליה וש"ל:

הגהות הגר"א

[א] גמ' (ולא אמרן אלא שאין בגגה טפח) יש בגגה שפועי אהלים כאהלים נ"מ) תא"מ וכ"ג הכמה"ס נ"מ לה (ועמ"ש רבינו בא"ח סי' שטו ס"ק כא):

לעזי רש"י

פלטר"ין [פילטרי"ן]. כובע לבד.

מוסף תוספות

א. פרש"י ד"ל דטעמא לאו משום דילמא נפיל ואתי לאתויי. מי' הכ"ן. ב. משום אהל ובמדיק מיתסר. מי' הכ"ן. ג. אבל בלגמא. תוס' הלא"ש. דהוא בגד דק. שיטה לבה"ן. ד. למטה. לא"ש. ה. ושרי. מי' הכ"ן. ו. בבל של. תוס' הלא"ש. ז. שנה. תוס' הלא"ש.

רב נסים גאון

כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה. כבר פירשנו בברכות בגמ' דבני מערבא וכי כרם שם אלא אלו תלמידי חכמים שהם עשוים שורות שורות ככרם.

רבינו חננאל

כילת חתנים כדאמרי שאין בגגה טפח, ולא בפחות מג' סמוך לגגה, וגם אינה יורדת למטה מן המיטה טפח. צ"ע שכעין שמועה זו בפרק מי שהוציאהו גרים גמ', פעם אחת לא נכנסו לגמל עד שחשיכה, ונתקשה בענינו הדבר מכמה פנים וכולן נכוחין למבין. ועוד מפני מה כשנתפרקו אפילו על הארץ למה מניחין אותן, ובין לצורך גופן ובין לצורך מקומן שרי. ואנו פירשנו מה שקבלנו, ולפי שהוא מלאכת שמים הזכרנו דברים ודברי זולתנו שאמרנו מרטלות ומושלכות לארץ היו, לא כתבנו הפירכא שעל הדברים הללו. וראינו סיוע על הטעם שהזכרנו כי קבלנוהו, וסוגיין של דברים הללו בפרק המוציא תפילין שגדרום רבותינו בעניין תוספת אהלים, כלומר טעם אחד הן, ולולי כן הקושיא היה מקשה מהם. **סיינא,** כובע שמשימין בני אדם בראשיהן יוצא כמין פסל מן הראש כשיצור טפח [הן חסר] הן יתר, ואנן [נ"א: וכמה] ראינוהו פעמים רבות, ורגשין אותו להאהיל על הפנים שלא יכם השמש, וכשהוא מהודק ביותר ואינו נכפף כבגד, חשוב כאהל ואסור. **הא דתניא גוד בכיסכי** מותר. פי' חמת שיש עליה חוטין או משיחות קשורין מצדדיה, מותר לנטותה בשבת באותן היתידות המוכנין לה. אמר רב בשני בני אדם מותר אבל באדם אחד אסור, כי צריך לתת חוטי הצד האחד ואח"כ יחזור ויבביה ויתן הצד האחר, ולפיכך אסור שנמצא נוטה אוהל. וזה שאמר אביי בכילה שיש בגגה טפח, שאסור לנטותה בשבת, אפילו בעשרה בני אדם אי אפשר דלא מיתחתא ביה פורתא, פשוטה היא. **והא דתניא כירה שנשמטה אחת מירכותיה מותר לטלטלה ב' אסור לטלטלה.** כירה זו כלי תחבות היא, וכל זמן שתורת כלי עליה מותר לטלטלה לצורך מקומה. לפיכך אם נטלה אחת מירכותיה עדיין כלי היא שיכולה לעמוד בג', אבל אם ניטלו ב', בטלה מתורת כלי שאינה יכולה לעמוד בשתים. רב אמר אפילו אחת אם נטלה אסור לטלטלה, גזירה שמא יתקע, והילכתא כרב.

אמר רב עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר והפלא ה' את מכותך וגו'. ושאר השמועה פשוטה היא. **והא** דרב אדא בר אהבה דאמר ליה לרבא ליחזייה לתנור כמאן דמלי טומאה ותהוי פת ראשונה, הנה הוא מפורש בפסחים בסוף פ"א.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ה. וגשל, © כל הזכויות שמורות

הלכה ברורה. בטעמים שלא יהא בה מחלוקת: **ג' עבירות.** בשמד ישפוטו במחיר יורו ובגזילה בכסף יקסמו: **ג' פורעניות.** שלה תמרס עיין תהיה ובגמות יעד: **ויועליך לכפחלא.** ואמר כך יקלא לך עיר הצדק לשרות בה שכינה: **אי בטלי יהירי.** יארמל מתייהריס בגלוריה ובמלכוסי יהירות כפרעיס הללו: **בטלי אמגושי.** יבטלו מסיתים ומדיחים[ט] המסגיאים אותנו: **סגיך.** הס גסי הרוח שמגדלין עצמן לשון יסגה מאד (איוב ח) ואח"כ ואסירה כל בדיליך אלו אותם[ט] המבדילים שולאי ישראל מן הקב"ה בשקרייהס ובפחזותם: **בטלי דייני.** רשעים מיארמל שמטין דין: **בטלי.** מעל יארמל: **גזירפטי.** נוגשי שוטרי עובדי כוכבים[ט]: **שנעשו מקל לחזייהס.** לשמשיהן עוקנין יד והויין להן לחוזק לומר לא תהיה שליח ואזמין את פלוני לב"ד אם לא תרבה שכר ואחר פסק דין לא תרדנו ליכנס למשכנו: **שבט מושלים.** מקל אגרופין של מושלים היינו דייניס רשעים שת"ח שבמשפחותם להס למקל ולאגרוף שעל ידיהס היו מעמידין אותן ומחפין עליהס ושוטין סיגגרון לדבריהס: **לדייני בור.** שבהבטחת אותן ת"ח מעמידין דייני בור לדון את כל הבא והרבה דיינין שאין נמלכים בהן ומטין אותן: **כפיכם נגואלו בדם אלו הדיינין.** שבפיהן פשוטין לקבל שוחד ומטין את הדין וטוטלין ממון מן הבעלים שלא כדין ונותנו לשבגגדו והרי הוא כנוטל נשמתו: **סופרי הדיינין.** שכותבין שטרות של רמיה: **עורכי הדיינין.** מלמדין את בעלי דיינין לטעון: **עמו.** מכלל דעד השתא לא: **זכה לחשן המשפט.** שבגגד הלב שהיה גדול ממנו וקודם למשה נגלית שכינה על אהרן דכתיב (שמואל ח ג) הנגלה נגליתי אל בית אביך ונאמרה לו נבואה של מלרים הכתובה (בשמות כ) **עד** וימרו בי ואעפ"כ לא נתקנא בו בזאת: **בני בשרו.** שם מקום: **לילה מהו.** לנטותה בשבת: **בשופא.** הומלו"ן שגדל על ההגה מהו בכרמא ילק הוא וכלאים בכרם או אילן הוא ואינו כלאים בכרם: **ונישלח לה.** לא היתר בה: **כדרמי בר יחזקאל.** כרך עליה חוט או משיחה: ומשני **לפי שאינן בני תורה.** ומקילי טפי: **עירבובא.** כלאים: **וקי"ל.** בברכות בפרק בילל בני עבלה וה"ה לכלאים אלא היא מצוה התלויה בארץ ואינה נוהגת מן התורה אלא בארץ: **יהיב פרוטה לתיוק נגרי.** קסבר בחוץ לארץ שרי ומיהו כל כמה דאפשר משני שלא ילמדו להקל: ולא

ולישלח להו בר"ט. הא לא פריך לישלח להו בר' יאשיה דאמר אינו מייב עד שיזרע חטה ושעורה ותרלן במפולת יד דשמא הס לא שלחו כשותא בכרמא מהו אלא היכא שעשה כדין איסור כלאים ג' מינים כאחד ועוד שמא לא ס"ל כר' יאשיה ואע"ג דקי"ל כר' יאשיה בספ"ק דקדושין (דף לט.) מ"ל לא להריתו [לא] קי"ל כר' יאשיה ואמר נמי בברכות פרק מי שמתו (דף כב.) נהוג עלמא כתלת סבי כר' אילעי בראשית הגז כרבי יאשיה בכלאים כר' יהודה בן בתירא בדברי תורה מיהו י"ל שלא היו סבורין כן[8] דהא קאמר נמי נהוג כרבי יהודה בדברי תורה[2] ואפ"ה פליגי עליה אמוראי טובא בשמעתא דהתם וקאמר נמי כרבי אילעי בראשית הגז דאמר אינו נוהג אלא בארץ ואפ"ה אמרינן בחולין בשילהי פרק הזהוב (דף קנב:) אמר רב חסדא הלי טבחא דלא מפרש מתנתא ליהוי בשמתא דה' אלהי ישראל ואמר נמי דרבא קנים אטמא ואפילו רב נחמן גופיה דאמר נהוג עלמא כתלת סבי אמר התם דקנים גלימא וא"ת נהי דלא ס"ל כר' יאשיה מ"מ לישלח להו כרבי יאשיה דכל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל וי"ל דלא שייך למימר הכי אלא במין של איסור דהמתירו מושבו מין היתר בארץ הלכה כמותו בחו"ל אבל בדבר שאינו תלוי אלא בזריעה חטה ושעורה ותרלן במפולת יד בהא לא אמר הלכה כמותו בחו"ל. מ"ר:

רב עמרם חסידא מנגיד עלה רב משרשיא יהיב ליה פרוטה לנגרי בו'. קשיא לי אמאי הא אמרינן לעיל דהלכה כר"מ דמיקל בחו"ל ולריך לומר דבמקומס לא היו בני תורה: **וליתן** ליה לתיוגו ישראל. אומר רבי שקבלה הוא בידינו שזה המקשה רב אחא בר יעקב והיינו הא דאמר בעירובין בשילהי כבל מערבין (דף מ: ושם) גבי ברכת זמן על הכוס ביוה"כ דמפרש התם דלא אפשר דהיכי ליעביד בו' ליתביה לתיוק לית הלכתא כרב אחא בר יעקב דילמא אתי למיסרך ולא מלינו במקום אחר דאית ליה לרב אחא דאי סברא וי"מ דהוא ההוא דפ' בתרא דנדה (דף סז:) לאתקין[3] ביימתא דתמניא מגוס גנבי ולא חייטינן לסרך בתה במקום אורך ולא נהירא דמאי שנא דנקיט טפי רב אחא בר יעקב מכל שאר אמוראי דהתם ועל הביא דהתם אומר ר"ת שמותר ליתן לתיוק לשמות כוס של ברכה כי מיקלע מילה ביוה"כ ולא חייטינן דילמא אתי למיסרך כיון שאין זה מנהג [בקבוע] ולא דמי לכוס דיוה"כ לאי הוו יהבי ליה אתי למיסרך אף כשיהיה גדול כיון שעושין מנהג לשמות בכל שנה ושנה ביוה"כ: יוס

הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד: תניא רבי יוסי בן אלישע אומר אם ראית דור שצרות רבות באות עליו צא ובדוק בדייני ישראל[6] שכל פורענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל שנאמר [1]שמעון נא זאת ראשי בית יעקב וקציני בית ישראל המתעבים משפט ואת כל הישרה יעקשו בונה ציון בדמים וירושלים בעולה ראשיה בשוחד ישפוטו וכהניה במחיר יורו ונביאיה בכסף יקסומו ועל ה' ישענו וגו' [3]רשעים הן אלא שתלו בטחונם במי שאמר והיה העולם לפיכך מביא הקב"ה עליהן ג' פורעניות כנגד ג' עבירות שבידם שנאמר [2]לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלים עיין תהיה והר הבית לבמות יער [8]ואין הקב"ה משרה שכינתו על ישראל עד שיכלו שופטים ושוטרים רעים מישראל שנאמר [3]ואשיבה ידי עליך ואצרוף כבור סיגיך ואסירה כל בדיליך ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה וגו' [9]אמר עולא [2]אין [7]ירושלים נפדה אלא בצדקה שנאמר [4]ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה אמר רב פפא אי בטלי יהירי בטלי אמגושי אי בטלי דייני בטלי [9]גזירפטי אי בטלי יהירי בטלי אמגושי דכתיב ואצרוף כבור סיגיך אי בטלי דייני בטלי גזירפטי דכתיב [5]הסיר ה' משפטיך פנה אויבך אמר רבי מלאי משום ר"א בר' שמעון מ"ד [6]שבר ה' מטה רשעים שבט מושלים שבר ה' מטה רשעים אלו הדיינין שנעשו מקל לחזיניהם שבט מושלים אלו ת"ח שבמשפחות הדיינין מר זוטרא אמר אלו תלמידי חכמים שמלמדים הלכות ציבור לדייני בור אמר ר"א בן מלאי משום ר"ל מאי דכתיב [7]כי כפיכם נגואלו בדם ואצבעותיכם בעון שפתותיכם דברו שקר לשוננכם עולה תהגה כי כפיכם נגואלו בדם אלו הדיינין ואצבעותיכם בעון אלו סופרי הדיינין שפתותיכם דברו שקר אלו עורכי הדיינין לשוננכם עולה תהגה אלו בעלי דינין ואמר רבי מלאי משום ר' יצחק מגדלאה מיום שפירש יוסף מאחיו לא טעם טעם יין דכתיב [8]ולקדקד נזיר אחיו ר' יוסי בר' חנינא אמר אף הן לא טעמו טעם יין דכתיב [9]וישתו וישכרו עמו מכלל דעד האידנא לא (הוה שיכרות) ואידך שיכרות הוא דלא הוה שתיה מיהא הוה ואמר רבי מלאי בשכר [10]וראה ושמח בלבו זכה לחשן המשפט על לבו: שלחו ליה בני בשכר ללוי כילה מהו כשותא בכרמא מהו מת בי"ט מהו אדאזיל נח נפשיה דלוי אמר שמואל לרב מנשיא אי חכימת שלח להו שלח להו כילה חזרנו על כל צידי כילה ולא מצינו לה צד היתר ולישלח להו כדרמי בר יחזקאל לפי שאינן בני תורה כשותא בכרמא עירבובא ולישלח להו כדר"ט דתניא [9]כישות ר' טרפון אומר אין כלאים בכרם וחכמים אומרים כלאים בכרם וקי"ל [9]כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל לפי שאינן בני תורה מכריז רב האי מאן דבעי למיזרע כשותא בכרמא ליזרע רב עמרם חסידא מנגיד עילויה רב משרשיא יהיב ליה פרוטה לתיוגו נכרי וזרע ליה וליתן ליה לתיוגו ישראל אתי למיסרך וליתן ליה לגדול נכרי אתי לאיחלופי בישראל מת שלח להו מת לא יתעסקו ביה לא יהודאין ולא ארמאין לא ביום טוב ראשון ולא ביום טוב שני איני והאמר רבי יהודה בר שילת אמר רבי אסי עובדא הוה בבי כנישתא דמעון ביום טוב הסמוך לשבת ולא

מו א מיי' פ"ג מהל' סנהדרין הלכה ט סמג לאוין רו טוש"ע מ"מ סי' ח סעיף ב:

מז ב מיי' פ"י מהל' מתנות עניים הלכה ח סמג עשין קסב טור י"ד סי' רמז:

תורה אור השלם

1 שִׁמְעוּ נָא זֹאת
רָאשֵׁי בֵית יַעֲקֹב וּקְצִינֵי
בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְּתַעֲבִים
מִשְׁפָּט וְאֶת כָּל הַיְשָׁרָה
יְעַקֵּשׁוּ: בֹּנֶה צִיּוֹן בְּדָמִים
וִירוּשָׁלִַם בְּעַוְלָה: רָאשֶׁיהָ
בְּשֹׁחַד יִשְׁפּוֹטוּ וְכֹהֲנֶיהָ
בְּמְחִיר יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף
יְקֹסֵמוּ וְעַל יְיָ יִשָּׁעֵנוּ לֵאמֹר
הֲלוֹא יְיָ בְּקִרְבֵּנוּ לֹא תָבוֹא
עָלֵינוּ רָעָה: מיכה ג ט-יא
2 לָכֵן בִּגְלַלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה
תֵחָרֵשׁ וִירוּשָׁלִַם עִיִּין תִּהְיֶה
וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר:
מיכה ג יב
3 וַאֲשִׁיבָה יָדִי עָלַיִךְ
וְאָצְרֹף כַּבֹּר סִיגַיִךְ וַאֲסִירָה
כָּל בְּדִילָיִךְ: וְאָשִׁיבָה
שֹׁפְטַיִךְ כְּבָרִאשֹׁנָה וְיֹעֲצַיִךְ
כְּבַתְּחִלָּה אַחֲרֵי־כֵן יִקָּרֵא
לָךְ עִיר הַצֶּדֶק קִרְיָה
נֶאֱמָנָה: ישעיהו א כה-כו
4 צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה
וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה:
ישעיהו א כז
5 הָסִיר יְיָ מִשְׁפָּטַיִךְ פִּנָּה
אֹיְבֵךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יְיָ
בְּקִרְבֵּךְ לֹא תִירְאִי רָע
עוֹד: צפניה ג טו
6 שֶׁבֶר יְיָ מַטֵּה רְשָׁעִים
שֵׁבֶט מֹשְׁלִים:
ישעיהו יד ה
7 כִּי כַפֵּיכֶם נִגְאַלּוּ
בַדָּם וְאֶצְבְּעֹתֵיכֶם בָּעָוֹן
שִׂפְתוֹתֵיכֶם דִּבְּרוּ שָׁקֶר
לְשׁוֹנְכֶם עַוְלָה תֶהְגֶּה:
ישעיהו נט ג
8 בְּרִכַת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל
בִּרְכֹת הוֹרַי עַד תַּאֲוַת
גִּבְעַת עוֹלָם תִּהְיֶין לְרֹאשׁ
יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו:
בראשית מט כו
9 וַיִּשְׁא מֹשֶׁאת מֵאֵת פָּנָיו
אֲלֵהֶם וַתֵּרֶב מַשֵּׂאת בִּנְיָמִן
מִמַּשֵּׂאת כֻּלָּם חָמֵשׁ יָדוֹת
וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ:
בראשית מג לד
10 וַיְחַר אַף יְיָ בַּמֹּשֶׁה
וַיֹּאמֶר הֲלֹא אַהֲרֹן אָחִיךָ
הַלֵּוִי יָדַעְתִּי כִּי דַבֵּר יְדַבֵּר
הוּא וְגַם הִנֵּה הוּא יֹצֵא
לִקְרָאתֶךָ וְרָאֲךָ וְשָׂמַח
בְּלִבּוֹ: שמות ד יד

מוסף תוספות

א. שבימי האמוראים אלא דבתר הכי נהגו כותייהו. תוס' הלא"ם. ב. דלא מקבלי טומאה. תוס' הלא"ם. ג. רב אחא בר יעקב דלישבלו. תוס' הלא"ם.

לעזי רש"י

הומלו"ן. כשות.

מוסף רש"י

שנאמר כו' ואצרוף כבור סיגיך. מעבובת שבר (סנהדרין צח.). בדיליך. המוכלים לנאמני עם (שם). יהירי. גסי רוח מיארמל (שם). אמגושי. פרסיים מכשפין שמעמדין יארמל, גמס' שבת (לעיל עה.) פלגנתא איכא למ"ד מגוסי תרבי ואיכא מ"ד גדופי עכו"ם (סנהדרין שם). גזיפטרי. שופטים עכו"ם המוכנין את יארמל במקלות (שם). בטלי אמגושי דכתיב ואצרוף כבור סגיך. רגים ונגזלים נגמותם, כשאלרוף ואחלקם אזי אסירה כל בדיליך, אמגוסי, הבלים מילאת המקום. סגיך, כמו רב, דממגמגמין סגי (שם). הסיר ה' משפטיך. כמו שופטיך. פנה אויבך. גזיפטרי (שם). כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל. דמין דאיתה מן המורה אלא בחו"ל. (בדרכות לו.).

רבינו חננאל

וזה שהשיב רב מנשיא לבני בי בשכר, על הכילה ועל הכשות בכרם ועל המת ביו"ט

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

יום טוב שני יתעסקו בו ישראל. וכביכה (ל' ו.) מסקינן בתר הך מילתא אמר רבינא האידנא לאיכא תברי חיישינן פירוש[א] ולא יתעסקו בו יראלל פן יצוו עליהם תברי לעשות מלאכה ביו"ט כיון שרואין שעושין בשביל מת ומעשה היה[ב] והוליכו מת חוץ לתחום ביו"ט ולא ידענא אי מלפניה אי מלאחריה ואתו לקמיה דרבי יוחנן ואמר להו יתעסקו ביה עממין[ג] ואמר רבא [א]מת בי"ט ראשון יתעסקו בו עממין [ב]ביום טוב שני יתעסקו בו ישראל ואפילו ביו"ט שני של ראש השנה מה שאין כן בביצה לפי שאינן בני תורה: א"ר אבין בר רב הונא אמר רב חמא בר גוריא [ג]מתעטף בה בכילה ובכסכסיה ויוצא לרה"ר בשבת ואינו חושש מ"ש מדרב הונא [ד]דאמר רב הונא אמר רב [ד]היוצא בטלית שאינה מצוייצת כהילכתה בשבת חייב חטאת ציצית לגבי טלית חשיבי ולא בטלי הני לא חשיבי ובטלי אמר [ה] רבה בר רב הונא [ה]מערים אדם על המשמרת ביו"ט לתלות בה רמונים ותולה בה שמרים אמר רב אשי והוא דתלה בה רמונים מאי שנא מהא דתניא [ו]מטילין שכר במועד לצורך המועד שלא לצורך המועד אסור אחד שכר תמרים ואחד שכר שעורים אע"פ שיש להן ישן מערים ושותה מן החדש התם לא מוכחא מילתא הכא מוכחא מילתא אמרו ליה רבנן לרב אשי חזי מר האי צורבא מרבנן ורב הונא ב"ר חיון שמיה ואמרי לה רב הונא בר' חלוון שמיה [ז]דשקל ברא דתומא ומנח בברזא דדנא ואמר לאצנועיה קמיכוינא ואזיל [ח]ונאים במברא ועבר לחך גיסא וסייר פירי ואמר אנא למינם קמיכוינא אמר להו הערמה קאמרת הערמה בדרבנן היא וצורבא מרבנן לא אתי למיעבד לכתחילה: **מתני'** [ט]נותנין מים ע"ג השמרים בשביל שיצולו [י]ומסננין את היין [א] בסודרין [ב]ובכפיפה מצרית [ג]ונותנין ביצה במסננת של חרדל ועושין אנומלין בשבת ר' יהודה אומר בשבת בכוס ביו"ט בלגין ובמועד בחבית רבי צדוק אומר הכל לפי האורחין: **גמ'** [ד]אמר זעירי [ה]נותן אדם יין צלול ומים צלולין לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש אבל עכורין לא מיתיבי רבן שמעון בן גמליאל אומר טורד אדם חבית של יין יינה ושמריה ונותן לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש תרגמה זעירי [ו]בין הגיתות שנו: [ז]מסננין את היין בסודרין: אמר רב שימי בר חייא [ח]ובלבד שלא יעשה גומא: [ט]ובכפיפה מצרית: אמר רב חייא בר אשי אמר רב [י]ובלבד שלא יגביה מקרקעיתו של כלי טפח אמר [א]רב [ב]האי [ג]פרונקא אפלגיה דכובא שרי אכוליה כובא אסור אמר רב פפא [ד]לא ניהדק איניש (ה) [ו]צנייתא בפומיה דכוזני דחביתא משום דמיחזי כמשמרת דבי רב פפא [ז]שאפו שיכרא ממנא למנא (ו) אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא האיכא ניצוצות ניצוצות לבי רב פפא לא חשיבי: ונותנין ביצה במסננת: תני יעקב קרחה לפי

לכתחילה לדיא בלא הערמה לעבור אם לפני הכל: **מתני' נותנין מים.** בשבת ע"ג שמרים הנתונים במשמרת מבעוד יום: **לדי שיצולו.** שיהו צלולין לזובו[ט] את היין מפני הקרמתם שקורים יינ"ם: **בסודרין ובכפיפה מצרית.** העשויה מצורי דקל: **כפיפה.** קל: **ונותנין ביצה במסננת.** שהחרכל נתון בה להתפנן וקולטת את הפסולת ואף הביצה החלמון שלה נוטף ומטפטף עמו והוה ליה לחרכל למרלאה והחלבון שהוא קשור נשאר למעלה. ורביעו הלוי פירש סיעוות של ביצה לעוף תבשיל היא ולא לעוף חרבל ובמסננת של חרבל הוא דשרי משום שיעוי ויורל לעוף הקערה שהוא כלי שני ומתלבן התבשיל: **אינומלין.** פוטו"ן: **לגין.** גדול מכוס וקטן מחביות: **גמ' עורב.** מערבב: **בין הגתות שנו.** שכל היינות עכורין ושותין אותן בשמריהם הלכך אין תיקון דבלאו הכי משתתי: **אלא יעשה גומא.** מן הסודר בפי הכלי כי עובדא דחול. אי נמי אתי לידי סחיטה: **אלא יגביה.** הכפיפה מקרקעית (ד) כלי התחתון טפח כמדת אהל: **פרונקא.** בגד שטוחתן על גיגית יין לכסותה: **אפלגא דכובא שרי.** דלאו אוהלא הוי: **לא ניהדק איניש ביינייהא בפומא דכוזני דחביתא.** כלי חרס קטן שמערין בו יין מחביות לא יתן בפיו קשין וקממיס בחזקה לפי שאין לך מסגנת גדולה מזו: **שפו שיכרא.** כל היכא דתני לשון שפוי בגמת הוא והפסולת נשאר בשולי הכלי: **והאיכא ניצולות.** קנעות הניסופות בחחרוטה מתוך הפסולת שקורין בריי"ם והנהו מוכחן דבורר הוא: **ניצולות כי רב פפא לא חשיבי.** (ה) שחנוני מטיל שכר היה כדאמרינן בבבא מציעא (דף סה:) ובפסחים (דף קיג.) הלכך אינו מקפיד בניצולות כל כך וכשמגיע בניצולות משליך הן ופסולתן לחוץ ותחילה אפייתן (ו) מן הפסולת ניכר דלאו בורר הוא: לפי

בשכר במועד לא מוכחא מילתא, הכא במשמרת מוכחא מילתא דלשמר הוא תולה, ואם תלה בה רמונים אין, ואי לא לא. **והא** דאמרו ליה לרב אשי אי רב הונא בר חיון, ואמרי לה בר חילון, דהוה שקיל ברא דתומא ומנח בברזא דדנא, פי' שהיה נוטל ראש שום ונותנו בנקב של חבית שיוצא ממנו היין, ולא היה מסתפק מאותה חבית אלא מחבית שבאחוצר, והיה מערים וסותם הנקב בראש השום, והיה אומר להצניע ראש השום אני צריך. ועוד היה הולך וישן במעבדא וכו'. אמר להו רב אשי הערמה מדרבנן היא, והערמה לכתחילה ת"ח לא עבדי. **ונותנין המים על השמרים בשביל שיצלו. אמר זעירי נותן אדם יין צלול ומים צלולין לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש אבל עכורין לא.** ואם בין הגיתות הוא, שעדיין היין תוסס ואינו צלול, טורד אדם חבית יינה ושמריה בשבת ואינו חושש דאפילו אליבא דרבנן, וליכא דפליג בהא. **ומסננין את היין בסודרין. אמר רב שימי בר חייא ובלבד שלא יעשה גומא.** פי' שלא ישמוך קצות הסודר למעלה וישאר כמו גומא באמצעיתו. **ובכפיפה מצרית.** ואמרינן משמיה דרב שלא יגביה מקרקעיתו שלא יהא כלי טפח, שכן מצינו באהלים טומאה טפח, וכל מקום שיש בו חלל טפח כאהל חשוב, ואין עושין אהלי עראי לכתחילה בשבת. **פרונקא,** פי' כסוי בפי הקנקן ריש בו נקבים קטנים קטנים לסנן בה היין כאשר יציקוהו בקנקן. אם יהיה זה הכיסוי בחצי פי הכלי אינו ממנן, אם הוא בכל הפה כל כלי הרי הוא כמסננת ונראה כמשמר היין במשמרת. וי"א פרונקא, מטלית של בגד שעשאו לכסוי כובא, כדאמרינן בתחילת במה טומנין ומ"ש מפרונקא דמר. ואומר עוד בע"ז פרק אין מעמידין בהמה בפונדקאות, פש ליה חמרא בכובה ציירה בפרונקא, פי' נשאר לו יין בכלי, קשר פי הכלי בסמרטוט. **לא ניהדוק צנתא** בפומא דכוזא משום דמיחזי כמשמרת. פי' צנתא בפומא דכוזא מוך חדש וכדומה לה, והוא מלשון מצאן צנתים או כרוכות. וי"א לוף של דקל וכדומה לו. **ונותנין ביצה במסננת של חרדל.** תני יעקב קרחה

ולא ידענא אי מלפניה אי מלאחריה. אם חל י"ט בע"ש ומת בו ביום ומפני שלא יוכלו להתעסק בו למחר התירו לקוברו ע"י עממים: **אי מלאחריה.** והוא מת בשבת ומפני שנשתהה כבר והיה מסריח התירו: **מת ביו"ט ראשון בו.** מת בשמחה כגון שמת בשבת ולמחר היה יו"ט: **מה שאין כן בביצה.** לתין ר"ה שזה לימים טובים של גליות דאילו ר"ה חמיר יו"ט שני דיליה ומולה בזה אסורה בזה: **מתעטף בדה בגילה.** שהוא כסדין ומתעטף בה דרך מלבוש: **וכסכסיה.** לרועות התליות בה ולא אמרינן הך לרועות לאו לגורך עיטוף ניהו והוה משאר ההוא שעתא שאין כיסכסין עשויין אלא לנעותה בתהל: **חייב חטאת.** ואילו לא היתה מוציאת כלל לא מיחייב דהא לבושיה הוא. אלמא הציציות הויין לו משאר הוא לו ואינן כמלותו אינן צריכין לה ומן הבגד ממש אינן לריחסינן כוותיה: **חשיבי.** משום דשל תכלת הן ולא בטלי והוו בה משוי: **מערים אדם על המשמרת ביו"ט.** לרבנן דאמרי' אין תולין את המשמרת ביום טוב ומוקימנא דטעמא לאו משום אהל אלא משום עובדא דמולי מערים ומולה אותה לגורך רמונים ולאו עובדין דמולי ניכוו ומסקן בה שמרים הואיל ומתלית דהא אמרינן נותנין לתלויה ביו"ט: **והוא דתלי בה רמונים.** בריאה דמוכח מילתא דמעיקרא לאו לשמרים תלייה: **מטילין.** בדאי"ר בלעז"ז: **במועד.** בחולו של מועד: **מעריס ושותה מן החדש.** אלמא אלא שום הוכחה מותר להעריס: **הכא לאו מוכחא מילתא.** דמילתא דאיסורא הוא דהרוחה אומר לגורך המועד הוא שאין הכל יודעין שיש לו מן הישן. הכא מוכחא מילתא לאיסור דשתה תולה משמרת לשמרים הוא תולה ואי לא יהיב בה ריימונים בריאה להצניע בעלמא כי יהיב בה שמרים מוכח דלהכי תלייה: **ברא דמומא.** אלא של שוס: **ומנח בברזא דדנא.** מקום שיש בו נקב בחבית והיין יוצא [ז] ונותנו שם בשבת לסתום והוי כמתקן ומעריס לכתחילה: **ואומר לאצנועיה.** להאי ברא דתומא מיכוינא. ועוד עביד אחריתי אזל נאים במברא בספינה רחבה העשויה לעבור המים והיא של נכרי ויודע הוא שיעבירנה הנכרי לצד אחר: **וסייר פירי.** ומשמר שם פירות כרמו. ומאלא שהנכרי מעבירו במים בשבת: **הערמה בדרבנן היא** ה"ג. הך הערמה לאו בתיסולת דאוריתא הוא אלא בתיסולת דרבנן דאע"ג עביד ממש אלא הערמה בדרבנן הוא דעבר הלכך כיון לצורכא מרבנן הוא לא אחמיר עליה הוא לא אתי למעבד

לכתחילה לדיא בלא הערמה לעבור שם לפני הכל: **מתני' נותנין מים.** בשבת ע"ג שמרים הנתונים במשמרת מבעוד יום: **לדי שיצולו.** שיהו צלולין לזובו[ט] את היין מפני הקרמתם שקורים יינ"ם: **בסודרין ובכפיפה מצרית.** העשויה מצורי דקל: **כפיפה.** קל: **ונותנין ביצה במסננת.** שהחרכל נתון בה להתפנן וקולטת את הפסולת ואף הביצה החלמון שלה נוטף ומטפטף עמו והוה ליה לחרכל למרלאה והחלבון שהוא קשור נשאר למעלה. ורביעו הלוי פירש סיעוות של ביצה לעוף תבשיל היא ולא לעוף חרבל ובמסננת של חרבל הוא דשרי משום שיעוי ויורל לעוף הקערה שהוא כלי שני ומתלבן התבשיל: **אינומלין.** פוטו"ן: **לגין.** גדול מכוס וקטן מחביות: **גמ' עורב.** מערבב: **בין הגתות שנו.** שכל היינות עכורין ושותין אותן בשמריהם הלכך אין תיקון דבלאו הכי משתתי: **אלא יעשה גומא.** מן הסודר בפי הכלי כי עובדא דחול. אי נמי אתי לידי סחיטה: **אלא יגביה.** הכפיפה מקרקעית (ד) כלי התחתון טפח כמדת אהל: **פרונקא.** בגד שטוחתן על גיגית יין לכסותה: **אפלגא דכובא שרי.** דלאו אוהלא הוי: **לא ניהדק איניש ביינייהא בפומא דכוזני דחביתא.** כלי חרס קטן שמערין בו יין מחביות שבאחוצר, והיה מערים וסותם הנקב בראש השום, והיה אומר להצניע ראש השום אני צריך. ועוד היה הולך וישן במעבדא וכו'. אמר להו רב אשי הערמה מדרבנן היא, והערמה לכתחילה ת"ח לא עבדי. **ונותנין המים על השמרים בשביל שיצלו. אמר זעירי נותן אדם יין צלול ומים צלולין לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש אבל עכורין לא.** ואם בין הגיתות הוא, שעדיין היין תוסס ואינו צלול, טורד אדם חבית יינה ושמריה בשבת ואינו חושש דאפילו אליבא דרבנן, וליכא דפליג בהא. **ומסננין את היין בסודרין. אמר רב שימי בר חייא ובלבד שלא יעשה גומא.** פי' שלא ישמוך קצות הסודר למעלה וישאר כמו גומא באמצעיתו. **ובכפיפה מצרית.** ואמרינן משמיה דרב שלא יגביה מקרקעיתו שלא יהא כלי טפח, שכן מצינו באהלים טומאה טפח, וכל מקום שיש בו חלל טפח כאהל חשוב, ואין עושין אהלי עראי לכתחילה בשבת. **פרונקא,** פי' כסוי בפי הקנקן ריש בו נקבים קטנים קטנים לסנן בה היין כאשר יציקוהו בקנקן. אם יהיה זה הכיסוי בחצי פי הכלי אינו ממנן, אם הוא בכל הפה כל כלי הרי הוא כמסננת ונראה כמשמר היין במשמרת. וי"א פרונקא, מטלית של בגד שעשאו לכסוי כובא, כדאמרינן בתחילת במה טומנין ומ"ש מפרונקא דמר. ואומר עוד בע"ז פרק אין מעמידין בהמה בפונדקאות, פש ליה חמרא בכובה ציירה בפרונקא, פי' נשאר לו יין בכלי, קשר פי הכלי בסמרטוט. **לא ניהדוק צנתא** בפומא דכוזא משום דמיחזי כמשמרת. פי' צנתא בפומא דכוזא מוך חדש וכדומה לה, והוא מלשון מצאן צנתים או כרוכות. וי"א לוף של דקל וכדומה לו. **ונותנין ביצה במסננת של חרדל.** תני יעקב קרחה

יז א מיי' פ"ש מהל' י"ט הלכה כג סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקט סעיף ח:

יח ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

יט ג מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה כ סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שא סעיף לט:

כ ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף לח וסי' יג סעיף ח:

כא ה מיי' פ"ג מהל' י"ט הלכה ח סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקי סעיף ד:

כב ו מיי' פ"ז שם הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סי' תקנג סעיף ח:

כג ז מיי' פכ"ג מהל' שבת הלכה ג טוש"ע שם סי' שיד סעיף יא:

כד ח טור ש"ע סימן שנט:

כה ט מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה יד וסי"ח הלכה ח סמג שם טוש"ע א"ח סי' שיט סעיף ט:

כו י מיי' פ"ח שם ופ"ג מהלכות י"ט הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סעיף עו:

כז כ ל מ נ מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה יד וסי"ח הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סעיף י ויח:

כח ס ע מיי' פכ"ג שם הלכה נג טוש"ע שם סעיף יב:

כט מ מיי' שם סמג שם טוש"ע א"ח סי' שטו סעיף יב:

ל צ טוש"ע שם סימן שיט סעיף יג:

לא ק טוש"ע שם סעיף יד:

הגהות הגר"א

[א] במשנה ומסננין מת היין. נ"ב לגלל כמ"ש בגמ' וקאמר בסודרין לאפוקי משמרת דאסור ומשמרת דגמרא הייט מודה כן ספק הרמב"ם אבל בעור כתב דכ"ש במשמרת דמותר וקאמר מודה דמים בו אסור משא"כ במשמרת כמ"ש בגמרא ומיש כי והרשב"ץ פירש דקאמר מודה"ן דאפילו עבור מותר (ועמ"ש רבינו בפ"ח סי' שיט): **[ב]** רש"י בד"ה ומגמ בבהמ דדמא כי והיין דזוקק יוצא כו'. נ"ב והיין דזוקק יוצא (ועמ"ש רבינו בפ"ח פ"ם שיט):

מוסף רש"י

מת ביו"ט ראשון כו'. מת המוטל לקבור, אם יו"ט ראשון הוא כו' (ביצה ו.). **מה שאין כן בביצה.** לענין פיכה לא הקלו ביו"ט שני דל"ם להשוות לשל גלוות, דאלו ל"ש עולה מה אמורה מזה (שם) דקדושה אחת היא ולא הקלו ביו"ט שני של ר"ה אלא לענין מת בלבד (שם כב). **ונותנין ביצה במסננת של חרדל.** ומסננה בתוכו ליפות מלאיתו (לעיל קלד.). לתוך המשמרת. שמסננין בה שמרים (לעיל קם).

מוסף תוספות

א. שכופין לישראל לעשות מלאכה וכשהוא יו"ט מניחין אותם. תוס' פיכה ו. ד"ה והאידנא. ב. במלא"ין שמת אדם אחד ביו"ט שני. תוס' פיכה ו. ד"ה והאידנא. ג. לפי שיש בזמן הזה יהודים המתעסקים במלאכת השרים. תוס' הלא"ם. ד. ביו"ט. תוס' הלא"ם. ה. בתמיה. מרדכי. ו. לגבי אבנט. תוס' הלא"ם. ז. ותמיהא מילתא מאי מקשה ממתניתא דשכר לרב אשי, דהא במס' משקין (מ"ק יב.) אוקימנא כתנאי דאמרי' טוחנין קמח במועד לצורך המועד, שלא לצורך המועד אסור, ופריך עלה מהא בריייתא דשכר, ופרקינן תנאי היא דתניא אין מערימין בכך, ר' יוסי בר' יהודה אומר מערימין. [וי"ל]. ריטב"ם. ח. דהלכתא. ריטב"ם. ט. ומשו"ה פרכינן מינה. ריטב"ם. י. דמייתי התם (קכח.) בשר תפוח בשר מליח ודג מליח ותפל. רש"ל. יא. דא"כ לימא בשר מליח. רש"ל. שרי לטלטלו, דג תפל אסור לטלטלו. ריטב"ם. יב. דמיירי בענין שתולין בו הכיר אינו מסנן, אם הוא בכל הפה כל כלי הרי הוא כמסנן שנשתמש בו זזרקו לבין הענפים. ריטב"ם.

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומ שמיני ומגולי אמר (רבה) תז"ש וי"ב ס"ח ר' אבין: **(ב)** שם לא ניהדק פיעם (ריטב"ם) תז"מ וי"ב ס"א צצאתא: **(ג)** שם מתנה למנא בצבאתא ס"ל ר' אחא: **(ד)** רש"י ד"ה שלא יגבוה וכו' מקרקעיתו של כלי: **(ה)** ד"ה ניצולות וכו' לא חשיבי שסודרבי ומטיל לשכר היה: (אלמרי' בב"מ. נ"ב ע"ב דף סה דקאמר רב פפא מרבא לדיי אבי מ"ע אכלאי לא אפיק ומפקמי דף קיג קאמרי' אמרי בתלוך לבי סודרא רהוט וכו' אמר רב חסדא סוד נאה וכו' ובפס"ק דבה קפ"ל רבא לרב פפא סודרי ופיכ"ש אמי לשונות: **(ו)** בא"ד ותמלא שפיינן שאין הפסולת ניכר לאו בורר הוא: **(ז)** תוס' ד"ה יו"ט שני כי בני מילאון (אותה הערב) תפ"מ וב"ג הגה"ה הגה אי:

גליון הש"ם

מתני' ומסננין את היין בסודרין. עי"ל קיפ ע"א תוס"ה אלו מקוכיין: **תוס'** ד"ה תלא בו' ושל דגים בארים. עי"ל יט ע"ב תוד"ה הני כרכי.

לעזי רש"י

ברשוי"ר [ברצי"ר]. לערבב. יינ"ש. עובש. פרשו"ן. שפע, רוב. ברייי"ש. טיפות נוזלות.

רבינו חננאל

כולן לאיסור, לפי שאינן בני תורה. מהא שמענן שאפילו דברים המותרים כגון אילו וכדומה להן המסורין לעם הארץ, אין אדם רשאי להרוות להן להיתר אלא יחמיר עליהן לאיסור. וזה שאמר מתעטף אדם בכילה וכוסכיא ויוצא בה לרה"ר. פי' כוסכיא חוטין ומשיחות שעליה, הלכה היא, דקא מקשינן עלה מדרב הונא [דאמר] היוצא בטלית שאינה מצוייצת כהילכתה כגון שחלה ציצית בג' כנפי הטלית והניח הרביעית, אותן חוטי הציצית כיון שאינה מצוייצת בד' כנפות שלה, אינה חשובה ציצית דמצוה, וכחוטין דעלמא הן חשובין, והיוצא בה חייב חטאת. ופרקינן ציצית לגבי טלית חשיבי ולא בטלי שלה האדם רוצה בקיומן כי בדעתו שיתלה הרביעית ולבשנה, אבל כוסכיא לגבי כילה אינו צריך להן ובטלי [וכן נמי טליתות שלנו שיש להן ד' ציציות אפי' אי חשבת להו אינן מצוייצות כהלכתן בטלו לגבי טליתן]. **והא** דאמר רבה בר בר חנה מערים אדם על המשמרת ביו"ט לתלות בה רמונים ותולה בה שמרים, אליבא דרבנן שאסורין לתלות ולשמר לכתחילה, ואע"פ שהיא איסורא והוא דתלה לה רמונים כרב אשי. ואע"ג דאמרינן מ"ש מהא דתניא מטילין שכר במועד וכו', התם כשכר במועד לא מוכחא מילתא, הכא במשמרת מוכחא מילתא דלשמר הוא תולה, ואם תלה בה רמונים אין, ואי לא לא. **והא** דאמרו ליה לרב אשי אי רב הונא בר חיון, ואמרי לה בר חילון, דהוה שקיל ברא דתומא ומנח בברזא דדנא, פי' שהיה נוטל ראש שום ונותנו בנקב של חבית שיוצא ממנו היין, ולא היה מסתפק מאותה חבית אלא מחבית שבאחוצר, והיה מערים וסותם הנקב בראש השום, והיה אומר להצניע ראש השום אני צריך. ועוד היה הולך וישן במעבדא וכו'. אמר להו רב אשי הערמה מדרבנן היא, והערמה לכתחילה ת"ח לא עבדי. **ונותנין המים על השמרים בשביל שיצלו. אמר זעירי נותן אדם יין צלול ומים צלולין לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש אבל עכורין לא.** ואם בין הגיתות הוא, שעדיין היין תוסס ואינו צלול, טורד אדם חבית יינה ושמריה בשבת ואינו חושש דאפילו אליבא דרבנן, וליכא דפליג בהא. **ומסננין את היין בסודרין. אמר רב שימי בר חייא ובלבד שלא יעשה גומא.** פי' שלא ישמוך קצות הסודר למעלה וישאר כמו גומא באמצעיתו. **ובכפיפה מצרית.** ואמרינן משמיה דרב שלא יגביה מקרקעיתו שלא יהא כלי טפח, שכן מצינו באהלים טומאה טפח, וכל מקום שיש בו חלל טפח כאהל חשוב, ואין עושין אהלי עראי לכתחילה בשבת. **פרונקא,** פי' כסוי בפי הקנקן ריש בו נקבים קטנים קטנים לסנן בה היין כאשר יציקוהו בקנקן. אם יהיה זה הכיסוי בחצי פי הכלי אינו ממנן, אם הוא בכל הפה כל כלי הרי הוא כמסנן ונראה כמשמר היין במשמרת. וי"א פרונקא, מטלית של בגד שעשאו לכסוי כובא, כדאמרינן בתחילת במה טומנין ומ"ש מפרונקא דמר. ואומר עוד בע"ז פרק אין מעמידין בהמה בפונדקאות, פש ליה חמרא בכובה ציירה בפרונקא, פי' נשאר לו יין בכלי, קשר פי הכלי בסמרטוט. **לא ניהדוק צנתא** בפומא דכוזא משום דמיחזי כמשמרת. פי' צנתא בפומא דכוזא מוך חדש וכדומה לה, והוא מלשון מצאן צנתים או כרוכות. וי"א לוף של דקל וכדומה לו. **ונותנין ביצה במסננת של חרדל.** תני יעקב קרחה

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

לפי שאין עושין (א) **אלא לגוון.** למלאה שהחלמון יפה לגוון ולא החלבון הלכך אידי ואידי אוכל הוא ואין כאן בירית פסולת מאוכל: **ממחו.** דישטיפדי"ר בלע"ז במים או ביין: **ממחו בללי.** משמע זהו שיעור שלו: **ואינו ממחו ביד.** דממחו ליה שפיר טפי: **אלא אמר שמואל ממחו ביד.** שאין זה דרכו בחול: **קם ר' יוחנן בשיטתיה דר"א.** מזל בו ומסקר: **אביי ורבא דאמרי תרוייהו הלכה כר' יוחנן.** דאסקר: **דרבה.** לזעירי: **בשופתא דדומא.** במלעני של שוס: **ולא יטרוף.** כדרך שטורפין ביצים בקערה בכף דרך טריפה שמכה בכמה: **שחליים.** כריסו"ן והיו שוחקין אותם במים: **ממשיך.** נותן:

אמיתא. מינט"א בלע"ז: **מעליא לאחלי.** לערב עם שחליים: **ואין עושין אלונטיות.** שאינה למשקה למה אלא לגנן לאחר המרחץ ודוגמת רפואה: **ואפי' מכינתא דרישא.** הרגשתי בגיגתו משערת לאפי' עד לפרני רגלי: **מנכו לי מוכיוהי.** אם הייתי ניגול ממנו שלא אמות: **שפי כל יומא.** ולא היה מזיקו: **דדש ביה.** רגיל בו: **מתני' חילפים.** חלטי"ם בלשון ישמעאל ובלע"ז לזר"א ושורין אותו בפוסרין ושותין אותן המים לרפואה: **אכל נותן.** החלפתים: **כפוך החומץ.** ומטבל בו מאכלו. ולקמיה מפרש אמאי אין שורין: **ואין שונין אם הכרשינין.** מליף עליהם מים בכלי לבדוק פסולתן כדתנן במסכת בילה (דף יד:) אף מדיח ושולה: **ולא שפין אותן.** ביד להסיר פסולת דהוה ליה בורר: **אכל נותן לתוך הכברה.** ותע"פ דפעמים שהפסולת נופל דרך נקבי הכברה ומגלא נתברר מאליו: **אבן.** הוא שעושין מן הקש מחתכין אותו במוריגין ועושה כל זנב (ב) הסבולת תבן: **מוץ.** הוא מזקן הסבולת העליון ואינו ראוי למאכל וכוברין אותו (ג) בכברין שיפול המוץ: **אכל נוטל** (ד) **בכברה.** ליתן במוץ האבוס ואע"פ שהמוץ [ה]נופל מאליו כר"ש דתמר דבר שאין מתכוין מותר: **גמ' שרה.** חילפתא בפוסרין מאי: **אומלא.** בשר מי: **אלא יעשה בו'.** לא שבקוה רבנן למעבד עובדי דחול: **אם כן.** הלא ידענא לפרושי מתני' טפי מינך מה בין לי ולך: **מפניהן ידיאה היא.** ור' יוסי אמרה אבל לרבנן אף בגוון אסור: **ליוקרא דגיבא.** שלבו כבד עליו: **פלאה אקלי חילפתא.** משקל ג' זהובים: **שאיל בי מדרשא.** מה יעשה בשבת: **לשפות לא קמיבעיא לי.** דבלאו רפואה משקה הוא ותנן כל המשקין שותה (לעיל דף קט:): **לשרות.** דתנן מתניתין אין שורין: **ממאן דשרי.** בעיא הוא. הך דרב לימא כרבי יוסי דשרי בגוון אבל לרבנן אסור: **עייליגא.** הכניסני ומים זקן היה: **לבסכוסי ביתניתא.** חלוק כמוגת של פשתן שמתכבסה והרי היא קשה ומשפשפה בין שתי ידיו והיא מתרככה ואף הליכון שלה מלהיל על ידי השפשוף: **אולודי חיורא.** הליכון מלהיל: **הפס מיחזי לאולודי חיורא.** שמתקפיל על ליכונו וזוהרו של סודר יותר מכיתניתא:

משלפא

לפי שאין עושין אותה אלא לגוון איתמר חרדל שלשו מע"ש למחר אמר רב ממחו בכלי אבל לא ביד א"ל שמואל ביד אטו כל יומא ממחו ליה ביד מאכל חמורים הוא אלא אמר שמואל ממחו ביד ואינו ממחו בכלי אתמר ר"א אמר אחד זה ואחד זה אסור ורבי יוחנן אמר אחד זה ואחד זה מותר אביי ורבא דאמרי תרוייהו אין הלכה כרבי יוחנן קם רבי יוחנן בשיטתיה דר"א קם רבי אלעזר בשיטתיה דשמואל אביי ורבא דאמרי תרוייהו הלכה כרבי יוחנן (ו)אימיה דאביי עבדא ליה ולא אכל דביתהו דזעירא עבדא ליה לרב חייא בר אשי ולא אכיל א"ל לרבך עבידי ליה ואכל ואת לא אכלת אמר רבא בר שבא הוה קאימנא קמיה דרבינא ובחשי ליה בשופתא דתומא ואכל (ז)אמר מר זוטרא (ח)לית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא דאתמר (א)חרדל שלשו מע"ש למחר ממחו בין ביד בין בכלי ונותן לתוכו דבש ולא יטרוף אלא מערב (ב)שחליים ששחקן מע"ש למחר נותן לתוכן שמן וחומץ וממשיך לתוכן אמיתא ולא יטרוף אלא מערב (ג)שום שריסקן מע"ש למחר נותן לתוכו פול וגריסין ולא ישחוק אלא מערב וממשיך את אמיתא לתוכן (ד)מאי אמיתא ניגייא אמר אביי ש"מ האי ניגייא מעליא לתחלי: ועושין אנומלין בשבת: (ה)ת"ר (ו)עושין אנומלין בשבת ואין עושין (ז)אלונטית ואיזו היא אנומלין ואיזו היא אלונטית אנומלין יין ודבש ופלפלין אלונטית יין ישן ומים צלולין ואפרסמון דעבדי לבי מסותא למיקר אמר רב יוסף זימנא חדא עלית בתר מר עוקבא לבי באני כי נפקי אתאי אשקיין (ח)חמרא חד כסא וחשי מבינתא דראשי ועד טופרא דכרעי ואי אשקיין כסא אחרינא הואי מסתפינא דלמא מנכו לי מזכותא דעלמא דאתי והא מר עוקבא דשתי כל יומא שאני מר עוקבא דדש ביה: **מתני'** אין שורין את החילתית בפושרין (ט)אבל נותן לתוך החומץ (י)ואין שולין את הכרשינין ולא שפין אותן אבל נותן לתוך הכברה או לתוך הכלכלה (כ)אין כוברין את התבן בכברה ולא יתננו על גבי מקום גבוה בשביל שירד המוץ אבל נוטל הוא בכברה ונותן לתוך האיבום: **גמ'** איבעיא להו שרה מאי תרגמא רב אדא נרשאה קמיה דרב יוסף שרה חייב חטאת א"ל אביי אלא מעתה שרה אומצא במיא הכי נמי דמיחייב אלא אמר אביי (ל)מדרבנן שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול בעא מיניה רבי יוחנן מר' ינאי מהו לשרות את החלתית בצונן א"ל אסור והא אנן תנן אין שורין את החלתית בפושרין הא בצונן מותר א"ל (מ)א"כ מה בין לי ולך מתניתין יחידאה היא דתניא (נ)אין שורין את החלתית לא בחמין ולא בצונן רבי יוסי אומר בחמין אסור בצונן מותר למאי עבדי ליה ליוקרא דליבא רב אחא בר יוסף חש ביוקרא דליבא אתא לקמיה דמר עוקבא א"ל זיל שתי תלתא תיקלי חילתתא בתלתא יומי אזל אישתי חמשא בשבת ומעלי שבת לצפרא אזל שאל בי מדרשא אמרו ליה תנא דבי רב אדא ואמרי לה תנא דבי מר בר רב אדא (ס)שותה אדם קב או קביים ואינו חושש אמר להו לשתות לא קמיבעיא לי כי קא מיבעיא לי לשרות מאי אמר להו רב חייא בר אבין בדידי הוה עובדא ואתאי שאילתיה לרב אדא בר אהבה ולא הוה בידיה אתאי שאילתיה לרב הונא ואמר הכי קאמר רב שורה בצונן ומניח בחמה כמאן דשרי (ע)אפילו למאן דאסר ה"מ היכא דלא אישתי כלל אבל הכא כיון דאישתי חמשא ומעלי שבתא אי לא שתי בשבת מיסתכן מיסתמיך ואזיל רב אחא בר יוסף אכתפיה דרב נחמן בר יצחק בר אחתיה א"ל כי מטינן לבי רב ספרא עיילינא כי מטו עייליה בעא מיניה מהו לבסכוסי כיתניתא בשבתא לרכוכי כיתניתא קא מיכוין ושפיר דמי או דילמא לאולודי חיורא קמיכוין ואסיר א"ל (פ)לרכוכי קא מיכוין ושפיר דמי כי נפק אתא א"ל מאי בעא מר מיניה א"ל בעי מיניה מהו לבסכוסי כיתניתא בשבתא ואמר לי שפיר דמי ותבעי ליה למר סודרא סודרא לא קא מיבעיא לי דבעי מרב הונא ופשיט לי (צ)ותיפשיט ליה למר מסודרא א"ל (ק)התם מיחזי כי אולודי חיורא הכא לא מיחזי כאולודי חיורא אמר רב חסדא האי כיתניתא

משלפו

כמו קפולים קטנים כמין קמטים. כי הא דא"ר זירא בפרק חבית המאי מרזב כגון (ר)בסכוסי מאני. וכי הא דתנן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה צריכה לבסכס ג' פעמים על כל דבר ודבר, ואמרינן בגמ' בעי ר' ירמיה אמטויי חד ואיתויי תרי, תיקו. וכן עוד מפורש בתלמוד א"י בענין מוליך ומביא שבלולב. מיהא שמענן דביסכוס כעין שפשוף הוא ומתקוץ הבגד, פי' יתמשך, ונראה קמטין קמטין וכשלובשו מתפשט, וכדאמרינן אמר רב כהנא ואיתימא רב יהודה טיט שעל בגדו מבסכסו מבפנים. ומדקרי להאי כיתונתא, שמענן מינה דסודרא ליתיה כתניתא, ולא יתכן לומר שהוא צמר, שאם הוא צמר איך אומר לו היה לך ללמוד פשתים מצמר, והדבר רחוק ביניהם ואינה אלא צמר גפן שזה קרוב לזה. ופשט רב חסדא דלרכוכי מיכוין ושרי. אמר רב חסדא האי כיתניתא

(ת) לפנינו בגמ' איתא שם כיסו בבגליתא.

מסורת הש"ס

(א) [ע' קידושין נא:], ב) [ע' תוס' כתובות נד. ד"ה ליתן], ג) [לעיל קכח.], ד) ע"ז ב., [בע"ז ג. איתא אלונטית אבל בערוך גרס כגי' שלפנינו], ו) [לעיל קלח.], ז) [תולי' קלז:], ח) [תוספ' פי"ז], ט) ס"א לאיסורא,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לפי שאין עושין אותה אלא: (ב) ד"ה תבן וכו' כל זנב השבלים תבן: (ג) ד"ה מוץ וכו' בכברה כדי שיפול: (ד) ד"ה אבל נוטל וכו' בלכלה כב ופכ"ב שם הלי' ז קמנ שם עוש"ע מ"ה סי' שנא קעיף יח:

גליון הש"ס

גמ' אמר מר זוטרא לית הלכתא ככל הני שמעתתא. עיין כתובות דף נ"ב ע"ב תוס' ד"ה לית הלכתא: רש"י ד"ה אבל נוטל וכו' נופל מאליו כר"ש. עיין לעיל דף נ"ד ע"ב בכש"ר ד"ה כלאים דמגליס:

רבינו חננאל

לפי שאין עושין אותה אלא לגוון, פי' [לגרון] לצבעו להתראות בו גוונא של ביצה. מאכל המרס. פי' זה המאכל ממורס הוא כדתנן (נתן) [נטל] את הדם ונתנו למרס בו על הרובד הרביעי. וי"א מאכל חמורים הוא, כלומר אינו מאכל בני אדם אלא מאכל חמורים הוא. חרדל שלשו מע"ש. חלקו עליו רב ושמואל ור' יוחנן ור' אלעזר, ודבריהן פשוטין הן. ומר זוטרא דהוא בתרא אמר לית הילכתא ככל הני שמעתתא, אלא כי הא דתניא חרדל שלשו מע"ש למחר מניחו בין ביד בין בכלי ונותן לתוכו דבש, ולא יטרוף אלא מערב. שום שריסקו מע"ש למחר נותן לתוכו פול או גריסין, ולא ישחוק אלא מערב, וממשיך את האמיתה לתוכה. מאי אמיתה, נגהה. אנומלין, יין ושמן ודבש ופלפלין. אלונטית, יין ישן ומים צלולין ואפרסמון. **אין שורין את החלתית בפושרין אבל נותן לתוך החומץ.** ומיבעיא לן שרה מאי. ומסקנא, שרה אמר אביי איסורא מדרבנן, וא"ר יוחנן מתניתין יחידאה היא והוא ר' יוסי, אבל חכ"א בין בחמין בין בצונן אסור. וסוגיין דשמעתא אם שרה מאתמול לשתות חלתית בשבת מותר, אבל לשרותו אסור אפילו בצונן. ואם שתה מקודם השבת ועכשיו בשבת חושש אם לא ישתה מסתכן, מותר לו לשרות בתוכן ולהניחה בחמה. **לבסכוסי ביתונתא.** פי' לרכוכי קא מיכוין ושרי, או דלמא לאולודי וכו'. פי' לקבץ מקצת הבגד של פשתים לתוך ידו לשופו מפני שרוחצין הבגד ומתייבש בשמש או ברוח עומד אנסון, פי' קשה, ורוצה לרכבו, נותן הבגד לתוך ידיו ומוליך ומביא ידיו עד שיעשה הבגד ההוא

עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פ"ח מהל' שבת הל' יד וסמ"ג עשה יב סמג לאוין סה טוש"ע מ"א סי' שמא סעיף טו:
לג ב ג מיי' פכ"ג שם טוש"ע שם סעיף טו:
לד ד מיי' שם הי"ח טוש"ע שם סעיף יח:
לה ה מיי' פ"ל מהל' דעות הלכה יח:
לו ו מיי' פכ"ג מהל' שבת הלכה ז סמג לאוין סה טוש"ע טוש"ע מ"ה סי' שמא סעיף יח:
לז (מיי' פ"ח מהל' שבת) סמג לאוין סה טוש"ע מ"א סי' שיט סעיף יח:
לח ח מיי' פכ"ג שם הלכה לט סמג שם טוש"ע מ"א סי' שמד סעיף מ:
מ ט י כ מיי' פכ"ג שם הלכה כב ופכ"ב שם הל' ז סמג שם טוש"ע מ"א סי' שמא סעיף יח:
מא ל מ מיי' פכ"ג שם הלכה יח סמג שם טוש"ע מ"א סי' שב סעיף מ:

לעזי רש"י

דישטיפדי"ר [דישטינפרי"ר]. להשרות. כרישו"ן [קרישו"ן]. שחליים. מינטי"א. מנחה (צמח). לזר"א. חלתית.

מוסף רש"י

עושין אנומלין בשבת. שהוא לשמות. ואין עושין אלונטית. שהוא לרפואה. להעמן כשיוצאין מבית המרחץ כדמפרש (עי"ז ל:). ומים צלולין. שנאמר ומגדו בכלי יוסי לו יומים להיות צלולין, ושופין הצלוחיות בנחת במסגנת (שם).

רב נסים גאון

אין שורין את הכרשינין. גרס' בגמ' דבני מערבא תני אין שורין את הכרשינים משום בורר, ולא שפין אותן משום דש, אין כוברין את התבן משום מרקד.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות